

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ТАКТИЧНОЇ РОЗВІДКИ

У статті запропоновано нові шляхи удосконалення вирішення завдань організації тактичної розвідки з'єднань та військових частин внутрішніх військ МВС України під час виконання службово-бойових завдань.

Проаналізовано доцільність застосування тактичної розвідки під час ведення бойових дій в умовах збройного конфлікту. Окреслено перспективи розвитку та удосконалення розвідувальних підрозділів внутрішніх військ, визначено нові завдання з організації та ведення розвідки як одного з елементів бойового забезпечення.

Запропонована систематизація тактичної розвідки та її застосування в підсистемі інформації дозволить зменшити час на прийняття управлінського рішення в умовах ускладнення оперативної обстановки.

Ключові слова: розвідка, тактична розвідка, система розвідки, підрозділи внутрішніх військ

Постановка проблеми. На сьогоднішній день важко уявити військове формування без наявності в його складі розвідувальних підрозділів. Сучасні виклики ставлять перед такими підрозділами вимоги не тільки отримання інформації оперативним шляхом, а, також, спроможність здобуття необхідних розвідувальних даних для виконання своїх функцій та завдань за призначенням в умовах ведення бойових дій. Концепцією розвитку внутрішніх військ МВС України на період до 2015 року визначено, що формування необхідної (перспективної) системи розвідки внутрішніх військ має спиратися на законодавче

обґрунтування, оптимізацію її структури, технічне переоснащення, аргументовані погляди командування військ щодо необхідного розвідувального забезпечення. Зазначене, в свою чергу, буде супроводжуватися уточненням обсягу та змісту завдань, що покладаються на засоби розвідки залежно від обсягу службово-бойових завдань, які будуть виконувати внутрішні війська МВС України [4].

Останнім часом, тактична розвідка, як елемент бойового забезпечення, перебуває на шляху постійного свого вдосконалення як по змісту, так і по суті. Цьому сприяє оснащення підрозділів військової розвідки сучасним озброєнням, що в свою чергу сприяє виконанню розвідувально-бойових функцій. Запровадження принципово нових технічних засобів розвідки, що відповідають вимогам засобів ураження, створило необхідні умови для об'єднання технічних видів розвідки з бойовими системами зброї та засобами радіоелектронної боротьби. Всі ці фактори, які визначають роль і місце тактичної розвідки, дозволяють зробити висновок про те, що у своєму розвитку тактична розвідка з виду бойового забезпечення перетворюється в складову частину озброєної боротьби.

На наш погляд, у сучасних бойових діях тактична розвідка повинна бути спроможною вирішувати три групи задач:

перша – здобуття і своєчасне надання координат об'єктів противника в інтересах вогневого ураження і радіоелектронного придушення;

друга – здобуття достовірних даних про обстановку, задум і дії противника в інтересах оцінки обстановки і планування ведення бойових дій своїх військ;

третья – здійснення в тилу противника спеціальних заходів, спрямованих на знищення важливих об'єктів, дезорганізації системи управління та системи зв'язку, ураження бойових одиниць техніки, здійснення підривної діяльності, тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання функціонування та діяльності системи розвідки, а також розвідувальних підрозділів внутрішніх військ МВС України достатньо розглядалися у наукових працях О. В. Лавніченко, Т. А. Сутюшева, М.М. Орлова, Р.О. Гончара. Крім того, проблеми вдосконалення розвідувальних підрозділів Збройних Сил України висвітлені в працях В.Ф. Заїки, С.П. Мірошникова, О.В. Левченка. Поряд з цим, питання тактичної розвідки до цього часу не були ґрунтовно досліджені науковцями.

Розвідувальні органи повинні постійно вивчати й аналізувати склад і можливості сил противника, прогнозувати сценарій їх дій у випадках втягування України до протистояння або виникнення на її території збройного конфлікту, а також діяти за принципами:

- 1) використання сучасних інформаційних технологій та технічних засобів;
- 2) нетрадиційних форм та способів виконання бойових завдань [5].

Необхідність стійкого, багатогранного взаємозв'язку розвідки та бойової діяльності військових частин (підрозділів) призводить до зростання ролі тактичної розвідки і потребує опрацювання визначеної системи поглядів, що визначають сутність, роль і місце розвідки під час ведення бойових дій з урахуванням розвитку тактики дій підрозділів у різних умовах бойової обстановки.

Мета статті – з урахуванням тактики ведення сучасного бою окреслити нові завдання та шляхи вдосконалення організації та ведення розвідки як одного із елементів бойового забезпечення.

Виклад основного матеріалу. Вітчизняні військові вчені вказують на те що, існуюча система розвідки внутрішніх військ здатна забезпечити органи управління необхідною розвідувальною інформацією лише за звичайних умов обстановки. Тому актуальним є розроблення методики обґрунтування системи розвідки для виконання завдань внутрішніми військами у територіальній обороні та під час забезпечення заходів режиму воєнного стану як максимально складного для функціонування цієї системи [6]. У зв'язку з цим одним із шляхів вдосконалення системи розвідки під час ведення бойових дій є так звана тактична розвідка. За теорією військової науки, глибина ведення розвідки повинна забезпечувати ефективне застосування засобів ураження кожного військового підрозділу на глибину їхнього дійсного віддалення і становити:

- у батальйоні – до 10 км;
- у полку – до 25 км;
- у бригаді – до 50 км.

В інтересах прийняття (уточнення) рішення і прогнозування обстановки, глибина ведення розвідки повинна досягати:

- у батальйоні – до 25 км;
- у полку – до 50 км;
- у бригаді – до 100 км.

Засоби розвідки повинні забезпечувати знаходження об'єктів до початку їхньої активної бойової діяльності, на підставі одночасного фіксування декількох фізичних проявів цих об'єктів. При цьому засоби ядерного нападу, високоточної зброї повинні розкриватися на 100%, пункти управління військами і зброєю, засоби радіоелектронної боротьби, ППО, аеродроми базування армійської авіації на 80-90%, інші об'єкти – не менше, ніж на 50%.

Точність визначення координат засобів має становити:

- виявлення засобів ураження противника - 20-50 м;
- для націлювання РВК 0,1-0,2 км;
- для оцінки обстановки:
- для батальйону – 0,1-0,2 км;
- для полку – 0,3-0,4 км;
- для бригади – 0,5-1,0 км.

Час проходження розвідувальної інформації про першочергові об'єкти повинен бути в межах 1-3 хв., про важливі об'єкти супротивника – 1-10 хв., про звичайні об'єкти – в середньому, 10-20 хв. Періодичність оновлення розвідувальної інформації повинна складати: для бригади (полку) не більш 30 хв., для батальйону не більш 15 хв.

В умовах підвищення темпу ведення бойових дій, зростання мобільності об'єктів противника, скорочення часу роботи органів розвідки на місці, темпи ведення розвідки повинні перевищувати темпи ведення бойових дій у 1,5-2 рази.

На жаль, на наш погляд, на сьогоднішній день, існуюча система тактичної розвідки за більшістю показників не забезпечує виконання розвідувальних задач у сучасних умовах ведення бойових дій. Глибина розвідки на існуючій технічній базі відповідно до зон відповідальності нижче необхідної в 3-12 разів. Помилки при визначенні точності координат у 3-6 разів перевищують припустимі, оперативність розвідувальних даних у 5-20 разів нижче висунутих вимог. В умовах низької мобільності та ефективності розвідувальних органів, існуюча система тактичної розвідки забезпечує виконання завдань спостереження за об'єктами супротивника тільки на 20-25%, а їхня технічна недосконалість не дозволяє виконувати розвідувально-бойові функції, при цьому зберігати живучість та боєздатність. У цілому, існуюча система тактичної розвідки спроможна забезпечити в загальновійськовому бою майбутнього знаходження лише 20-26% об'єктів (цілей) [2].

Основними причинами такої невідповідності, на наш погляд, є:

- оснащення малоефективними засобами розвідки і бойової техніки;
- недосконалість організаційно-штатної структури розвідувальних частин та підрозділів;
- неналежна організація засобів бойового функціонування, сил і засобів розвідки.

Аналізуючи стан тактичної розвідки, неможна не прийти до висновку, що традиційний шлях вдосконалення розвідки за окремими неузгодженими між собою цілями, завданнями та напрямками вже не відповідає сучасним вимогам.

Метою постійного вдосконалення тактичної розвідки є приведення її можливостей відповідно до вимог Воєнної доктрини України, постійне підтримання її на рівні, що відповідає обсягу та характеру завдань, які вирішуються військами у мирний та військовий час, зокрема: забезпечення розгортання системи розвідки в мирний час таким чином, щоб з виникненням загрози розв'язання війни, розвідувальні підрозділи були спроможні без суттєвої перебудови в повному обсязі виконувати покладені на них завдання [3]. В свою

чергу, органи управління повинні мати змогу передати свої функції на польові (захищені) пункти управління, забезпечити безперервне зростання їх можливостей при переході з мирного часу до особливого періоду відповідно до обстановки, яка склалася.

Ймовірний характер ведення сучасного загальновійськового бою вимагає постійного вдосконалення та розвитку організації та ведення тактичної розвідки. Це може бути досягнуто за рахунок переходу від розробки та впровадження окремих зразків та комплексів, від розвитку окремих видів та елементів розвідки до створення єдиних багатофункціональних збалансованих систем.

Функціонально система тактичної розвідки включає три взаємозв'язані підсистеми – добування інформації, керування інформацією та власно самої інформації. Підсистема добування розгортається на базі частин і підрозділів розвідки загальновійськових штабів, родів військ і добуває розвідувальні дані в інтересах рішення трьох груп задач на рівні встановлених вимог [1].

Головною вимогою до підсистеми добування інформації є її здатність реагувати на зміни в характері дій противника в реальному масштабі часу, шляхом розкриття їх та безперервного стеження за об'єктами, як безпосередньо в тилу противника, так і зі своєї території в умовах застосування противником широкомасштабних заходів протидії розвідці (оперативного маскування і контррозвідувальних заходів).

Підсистема керування розгортається на базі пунктів управління з'єднань та частин відповідних комплектів розвідки і за допомогою системи зв'язку автоматизації має забезпечувати управління розвідкою.

Розвиток підсистеми управління розвідкою необхідно здійснювати на основі загальних принципів теорії управління військами. Це означає, що підсистема управління повинна за певний час забезпечити напрацювання раціональних варіантів комплексного використання сил і засобів розвідки, планувати їхнє бойове застосування, ставити задачі та контролювати їх виконання. Висока наукова ефективність управлінської діяльності може бути досягнута лише за умови запровадження до практики управління розвідкою сучасних методів математичного планування, імітаційного моделювання з використання персональних комп'ютерів [8].

Підсистема інформації, створена на базі інформаційних органів штабів і пунктів управління розвідкою, виконує такі функції системи, які завершують розвідувальний цикл і мають справу з кінцевим продуктом розвідки – розвідувальними відомостями, які мають достовірний характер. Тому в підсистемі інформації останні набувають особливий стан і значення, утворюють базу всебічних досліджень, власної розробки розвідувальної інформації і формування розвідувальних оцінок. Ця функція має надзвичайно важливе значення.

Основними принципами організації і функціонування тактичної розвідки в майбутньому загальновійськовому бою є: підтримка бойової готовності сил і засобів тактичної розвідки на рівні, що випереджає бойову готовність з'єднання (частини); наступальний характер розвідки, активність і цілеспрямованість її дій, планомірність ведення розвідки в єдиному розвідувальному циклі; комплексне використання різномірних засобів розвідки; широке використання інформації від засобів оглядової розвідки для націлювання засобів детальної розвідки; комплексне використання засобів розвідки, ураження і керування в межах ланки «розвідка-ураження»; забезпечення самостійності у вирішенні розвідувальних завдань.

Висновки. На основі зроблених розвідувальних оцінок підсистема інформації повинна вже в мирний час, а, тим більше, в особливий період, не тільки реагувати на зміну обстановки в масштабі часу, близькому до реального, визначати ступінь загрози розв'язування війни в найкоротший термін, забезпечувати прийняття відповідних заходів, але і передбачати ситуації на основі прогнозування змін обстановки, можливого характеру дій противника і видавати командуванню рекомендації на приведення у вищу ступінь бойової готовності [7].

В інтересах упорядкування рішення питань розвитку тактичної розвідки доцільно її систематизувати за представленою класифікацією:

- за приналежністю до командної інстанції (для її видів);
- за приналежністю до роду військ, служби;
- за характером використовуваної розвідувальної інформації та для засобів розвідки (за засобами розвідки; за засобами розвідувальної інформації, що добувається; за сферою дії).

ЛІТЕРАТУРА:

1. Алединов Р.І. Оперативно-тактическая задача по оценке возможностей войсковой разведки соединений (частей) / Р.І. Алединов, С.В. Кульчицкий., І.А. Корчагин // «Дозор». – К.: АВСУ, 1995.
2. Бакуменко Ф.О. Про показники якості військової розвідки [Текст] / Ф.О. Бакуменко, І.А. Корчагин // Тематичний науковий збірник Академії Збройних сил України. – 1996. – № 2. – С.87-99.
3. Воєнна доктрина України (нова редакція): затв. Указом Президента України від 15 червня 2004 року № 648 (в редакції Указу Президента України від 8 червня 2012 року № 390/2012).
4. Концепція розвитку внутрішніх військ МВС України на період до 2015 року [текст]: затв. наказом міністра внутрішніх справ України від 29.11.2006 року № 1167.
5. Орлов М.М. Характеристика диверсійно-розвідувальних сил суміжних з Україною держав як потенційних об'єктів розвідки внутрішніх військ під час дій у територіальній обороні [Текст] / М.М. Орлов, Р.О. Гончар, О.В. Лисенко // Честь і закон. – 2012. – № 2. – С.19-25.
6. Орлов М.М. Концептуальні підходи до розроблення методики формування системи розвідки внутрішніх військ [Текст] / М.М. Орлов, Р.О. Гончар / Честь і закон. – 2012. – № 1. – С.32-37.
7. Разведка и иностранные армии: [учебн.] часть 1. – М.: ВАФ, 1989. – 236 с.
8. Разведка и иностранные армии: [учебн.] часть 2. – М.: ВАФ, 1990. – 280 с.

Без рецензії.

к.воен.н. Гунбин К.Ю., к.воен.н. Лысенко С.В., к.пед.н. Бирюков П.В.

ОТДЕЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ТАКТИЧЕСКОЙ РАЗВЕДКИ

В статье предложены новые пути усовершенствования решения заданий организации тактической разведки соединений и воинских частей внутренних войск МВД Украины во время выполнения служебно-боевых задач. Проанализирована целесообразность применения тактической разведки во время ведения боевых действий в условиях вооруженного конфликта. Очерчены перспективы развития и усовершенствования разведывательных подразделений внутренних войск, определены новые задания по организации и ведению разведки как одного из элементов боевого обеспечения. Предложенная систематизация тактической разведки та ее применение в подсистеме информации позволит уменьшить время на принятие управленческого решения в условиях усложнения оперативной обстановки.

Ключевые слова: разведка, тактическая разведка, система разведки, подразделения внутренних войск

Gunbin K., Lysenko S., Birykov P.

SEPARATE ASPECTS OF IMPROVEMENT OF TACTICAL SECRET SERVICE

In the article the new ways of improvement of decision of tasks of organization of tactical secret service of connections and military parts of internal troops of Ministry of Internal Affairs of Ukraine are offered during implementation of officially-battle tasks. Expediency of application of tactical secret service is analysed during the conduct of battle actions in the conditions of the armed conflict. The prospects of development and improvement of secret service subdivisions of internal troops are outlined, new tasks are certain for organizations and conducts of secret service as one of elements of the battle providing. Offered systematization of tactical secret service that her application in the subsystem of information will allow to decrease time on the acceptance of administrative decision in the conditions of complication of operative situation.

Keywords: secret service, tactical secret service, secret service system, subdivisions of internal troops.